

तेझेहून पत्र - ब्रदर अँलॉयस : २०१२ - २०१५

नव्या एकात्मतेच्या दिशेने . . .

प्रथमतः युरोपियन देशाची सभा बर्लिन येथे आयोजित करण्यात आली आहे. विविध गोष्टींसाठी बर्लिन हे शहर विश्वविख्यात आहे. उद्योन्मुख भविष्याच्या वाटेवर वाटचाल करताना भूतकालीन आठवणींना उजाळा देण्याचा प्रयत्न केला जातोय. अत्यंत खडतर व कठीण प्रसंगांना न घाबरता मोठ्या धैर्याने आव्हान देणारे हे शहर आहे.

येथील अल्पसंख्यांक असलेले ख्रिस्ती बांधव आपले जीवन अत्यंत आदर्शवत जगण्याचा प्रयत्न करताहेत. समाजातील अन्य समुदायांसोबत सामोपचार, एकता, विकास यासारख्या मुल्यांकडे लक्ष देऊन जीवन जगत आहेत. ही केवळ पर्यायी व्यवस्था नसून अत्यंत आवश्यक असलेले पाऊल आहे.

अनेक धार्मिक संस्था गरिबांच्या कल्याणार्थ कामकाज करून मानवातील एकता अबाधित ठेवतात. दीन-दलितांचे नेहमीच स्वागत करतात.

बर्लिनमध्ये 'तेझे ब्रदर' हे १९५५ मध्ये प्रथम आले. इ. स. १९६१ मध्ये बर्लिन शहराचे पूर्व-पश्चिम या दोन भागात विभाजन होत होते. तेव्हा 'तेझे ब्रदर' पूर्व बर्लिनमध्ये जात असत. तेथे १९८० च्या काळात अनेक प्रार्थनास्थळांची निर्मिती केली. १९८६ मध्ये ब्रदर रॉजर "विश्वास" तीर्थयात्रेसाठी गेले. तेथे प्रार्थना सभा घेण्यासाठी कम्युनिस्ट अधिकाऱ्यांची परवानगी आवश्यक असे. तेथे दोन चर्चमध्ये एकाचवेळी कॅथोलिक व प्रोटेस्टंट यांच्यासाठी प्रार्थना सभा असे. जवळजवळ ६००० तरुण-तरुणींना पूर्व जर्मनीत घेऊन आले. पश्चिम जर्मनीत कोणत्याही व्यक्तिस सहभागी करू नये, या अटीवरच परवानगी देण्यात आली.

तो काळ निघून गेला आहे. बर्लिन हे शहर जगासाठी एक उत्तम उदाहरण बनून राहिले आहे की जे संपूर्ण जगात परस्पर स्नेह, सौहार्द, प्रेम, विश्वास यांचे अतूट नाते निर्माण करण्यासाठी मर्यादांचे कुंपण पार करण्याचा प्रयत्न करित आहेत.

मानव जातीतील कुटुंब, शहरे, गाव, राज्य, देश यांमध्ये एक नवीन एकात्मता प्रज्वलित करण्यासाठी अत्यंत धाडसी निर्णयाची आवश्यकता आहे.

१. आपणास माहित आहे की दुःख, धोके, भीती यांचा मानवता व भूसृष्टीवर भार टाकला जात आहे. आपल्याला घाबरून ह्या गोष्टींचा त्याग करावासा वाटत नाही.
२. तरीही चांगल्या मानवी इच्छा-आकांक्षांना लोभी रुपात भयभीत केले जात आहे. आर्थिक समस्या ही सतत मानवावर भार टाकीत आहे. बहुतांश समाजातील जटील समस्या, शारीरिक अस्वास्थ्यामुळे उद्भवलेली निराशा या सर्व गोष्टी आशावादी जीवनाला दाबून ठेवण्याचा प्रयत्न केला जातोय.
३. नवीन समाज निर्माण करण्यासाठी विश्वासाचे घनिष्ट नाते व स्रोत निर्माण करण्याची गरज आहे.

विश्वासाशिवाय मनुष्य व समाज जिवंत राहू शकत नाही. जेव्हा विश्वासाला तडा दिला जातो तेव्हा त्याद्वारे निर्माण झालेले जखमांचे खोल व्रण तसेच शिल्लक राहतात.

विश्वास हा साधा-सुधा, अंध नाही किंवा विश्वास हा सहजतेने बनलेला निरर्थक शब्द नाही. 'विश्वास' हे आपल्या अंतर्मनातील संघर्षातून निवडलेले व ठाम अशी सकारात्मक प्रवृत्ती देणारं फळ आहे. नित्यनेमाने चिंतामुक्त विश्वासाकडे वळण्यास आपणास पाचारण दिलं गेलं आहे.

मानव समुदायातील विश्वास:

अत्यंत आवश्यक असलेले प्रत्युत्तर म्हणजे विश्वासाचे द्वार. आज विविध माध्यमांद्वारे सहजतेने आत्माविष्कार, भाषाविष्कार होत आहे. तरीही मानवजात मर्यादित व विभागलेल्या अवस्थेत आहे.

१. मानवी एकात्मतेची गरज पूर्वीपासून आजही आहे. तरीही यासाठी नव्या पद्धतीनुसार तिचे अविष्कारण करण्याची गरज आहे. आजच्या नव्या पिढीसाठी महाराष्ट्रामध्ये (राज्यांमध्ये) आणि देशांमध्ये नैसर्गिक साधनसंपत्तीचे योग्य वाटप आणि धनाचे समान वितरण करण्याची गरज आहे. कारण यापूर्वी इतिहासामध्ये कधी अशी गरज निर्माण झाली नव्हती.
२. नव्या गतिमानतेनुसार आधुनिक एकात्मता शक्य आहे. पुर्वानुभवानुसार विश्वाचा इतिहास हा पूर्वनियोजनानुसार झाला नाही हे सिद्ध झाले आहे.

यासाठी काही उदाहरणांचा परामर्श घेऊ या:

- दुसऱ्या महायुद्धात काही निवडक राजकरण्यांनी अवास्तव आशाआकांक्षा निर्माण करून एकात्मतेवर विश्वास ठेवून एकोपा निर्माण करत पूर्ण युरोपात एकता निर्माण करण्याचा प्रयत्न केला. १९८६ मध्ये शांततापूर्ण आंदोलनाद्वारे फिलीपाईन्समध्ये महान परिवर्तन घडवून आणले. एका महान शांतता करारांची निर्मिती करण्यात आली. रक्तपात न करता अनेक युरोपियन देशांमध्ये स्वतंत्रता निर्माण झाली. १९८९ मध्ये 'बर्लिन भिंत' पाडण्यात आली परंतु त्याची सुरुवात काही वर्षांपूर्वीपासून केली होती.

याच काळात दक्षिण अमेरिकेतील देश लोकशाहीच्या मार्गाने वाटचाल करू लागले आणि त्यातून आर्थिक विकास घडवून आणू लागले. यावरून असे आशावादी चित्र साकार होते की गरिबांचा सुद्धा उद्धार होऊ शकतो.

दक्षिण आफ्रिकेत वंशद्वेषाचा अंत आणि नेल्सन मंडेला यांनी शांततेच्या मार्गाने एकात्मतेतून लोकशाही विकास करण्याच्या आशादायी चित्रणांचा संगम घडवून आणला परंतु आपण उत्तर आर्यलंड आणि बास्क देशातील राजकीय हिंसक घटनांचा शेवटही पाहिला आहे.

३. आधुनिक विश्वात्मक अर्थव्यवस्था आपल्यासाठी काही प्रश्न व समस्या निर्माण करित आहे. जागतिक साम्राज्यवादी धोरणांमध्ये वेगाने बदल घडत आहेत. असमानता वाढत आहे. उद्याची सुरक्षा आज आमच्या हाती राहिली नाही. या घटना आमच्या जीवनातील समस्या व आव्हाने यांवर अधिकाधिक विचारप्रवण करण्यास उद्युक्त होत नाहीत का?

मनुष्य आणि राष्ट्राराष्ट्रांमध्ये भिंती नसून आमच्यामध्ये, आमच्या हृदयात आहेत. विभिन्न राष्ट्रांमध्ये पूर्वग्रह असतात. विचार करा, जवळ असूनही लोक मनाने खूप दूर असतात. विविध धर्म परस्परांच्या धार्मिक ज्ञानाच्या बाबतीत अज्ञानी आहेत. ख्रिस्ती धर्मीय विविध समुहात किंवा पंथांमध्ये विखुरलेले आहेत. वैश्विक शांतीचा उगम आमच्या हृदयातून होतो. एकात्मता टिकविण्यासाठी आम्हाला इतरांच्या समीप जाऊन सुरुवात करावी लागेल. कधीकधी रिक्त हाताने परतावे लागेल. त्यांचे ऐकून घ्यावे लागेल. समोरच्या व्यक्तीचे मत विचारात घ्यावे लागेल. जे लोक आपल्या सारखा विचार करित नाहीत त्यांना

समजून घेण्याचा प्रयत्न करावा लागेल; तेव्हाच आपण परिस्थिती बदलू शकतो.

चला, बेरोजगार आणि बेसहारा लोकांच्या प्रश्नाबाबत अंतर्मुख होऊन विचार करूया. सामाजिक कार्यात योगदान देऊन गरीबांविषयी कळवळा आणि सहानुभूती आपण व्यक्त करू शकतो. किंबहुना पारदर्शक व्यवहार करून सेवेस तत्पर राहू शकतो. आपले शेजारी सुद्धा गरीब आहेत त्यांनाही आपली आवश्यकता आहे.

गरीबी आणि अन्यायी परिस्थितीशी लढा पुकारताना बरेचजण नष्ट होतात. कुणी निरर्थक हिंसेच्या सत्त्ववरीक्षेस बळी पडतात. 'हिंसा' हा सामाजिक परिवर्तनाचा मार्ग नाहीय परंतु आपणास तरुणांना समजून घ्यावे लागेल जे मुळापर्यंत जाण्यासाठी त्रागा करून संतापी मार्ग अवलंबिताहेत.

दृढ विश्वासातून, विचारांच्या आदानप्रदानातून नव्या एकात्मतेचे पालनपोषण घडते. भिन्न-भिन्न धर्मातील लोकांना, विश्वासू व अविश्वासू जनतेला एकत्र गुंफण्याचा हा मार्ग आहे.

ईश्वरावरील विश्वासः

मानव आणि ईश्वर यांच्यात 'एकात्मता' हा मूळ आधार असूनही ईश्वरावरील विश्वासासंबंधी पुन्हा-पुन्हा प्रश्न उपस्थित केला जातोय. अनेक विश्वासू भाविकांनी आपल्या कार्यस्थळी, शिक्षणात, कुटुंबात काही नकारात्मक अनुभव घेतले आहेत.

परमेश्वर प्रत्येकावर वैयक्तिकरित्या प्रेमाची अखंड बरसात करतो परंतु अनेक जण एकाच ईश्वरावर विश्वास ठेवण्यास तयार नाहीत. अनेक जण प्राजळपणे असा प्रश्न उपस्थित करतात की, 'माझ्यातील विश्वासाला मी कसे ओळखावे?'

आज 'विश्वास' हा जबाबदारीच्या रूपात व्यक्त होतोय. 'विश्वास' म्हणजे केवळ सत्याला चिकटून बसणे नव्हे कारण त्याचा संबंध थेट ईश्वराशी आहे; जो आपणास ईश्वरीप्रकाशात वाढण्यास प्रेरित करतो.

स्वार्थी जीवन वा वैयक्तिक लाभासाठी अहंकारी वृत्ती पासून दूर नेतो. आमचे सेवामय जीवन आम्हीच नष्ट करतो. जसजशी ईश्वराप्रती प्रेम, आस्था वाढत जाते तसतसे आमचे हृदय पूर्ण विश्वासात सगळीकडे, सगळ्या संस्कृतीत, मानवतेसाठी वृद्धिंगत होत जाते.

आमचे विश्वासू हृदय विज्ञान व शिल्प विज्ञानात दुःख हलकं करीत आहे व समाजाचा विकास घडवून आणण्यासाठी सहाय्य करीत आहे. समाजाचा स्वीकार करण्यास प्रेरित करीत आहे.

ईश्वर सूर्यासमान इतका तेजस्वी आहे की आपण त्यास पाहू शकत नाही परंतु येशूच्या रूपात ईश्वराचा प्रकाश प्रतिबिंबित होत आहे.

४. गरिबांचा संबंध केवळ आर्थिक आणि भौतिक जीवनाशी निगडित नाही. मित्रांची कमतरता, जीवनाचा अर्थ शोधण्यात असमर्थता, काव्य, संगीत, कला ह्यासारख्या धनाचा अभाव इ. गोष्टींचा संबंध गरीबीशी आहे. ह्या गोष्टी आपणास नैसर्गिक सुंदरतेत समाविष्ट करतात.

५. १९८९ मध्ये बर्लिन भिंतीचा न्हास होण्याच्या पूर्वसंध्येस पूर्व जर्मनीत रस्ता आंदोलनाच्या आयोजकांनी प्रत्येकास जळती मेणबत्ती हातात घेण्यास आवाहन केले. एका हातात जळती मेणबत्ती पकडून दुसरा हात ती वाचाने विझू नये म्हणून व्यस्त ठेवला की जेणेकरून हिंसेसाठी हातच रिकामा राहणार नाही.

६. मेडरिडमध्ये 'शांतता करार' आंदोलनात सामिल झालेल्या एका तरुण स्पेनवासियाने मला लिहिले,

“जर परिस्थिती सुधारली नाही तर काहीही होऊ शकते. पुष्कळ लोक बेकार आहेत. ते आपले घरदार आणि मानवी अधिकार गमावत आहेत. अनैतिक कायदे, आर्थिक व सामाजिक व्यवस्था, खोटी लोकशाही जी नागरिकांच्या निवारा व शारिरीक, मानसिक समतोल जो संविधानात नमूद केलेला आहे तो अवलंबित नाहीत. ज्यामुळे जनता अस्वस्थ व क्रोधित बनली आहे. आपण विचारले, ‘आपण आमच्यासाठी काय करू शकता?’ आमचे उत्तर आहे - ‘तुम्ही तेच करा’.

७. हे समजण्यासाठी उदाहरण घ्यायचे म्हटले तर पश्चिमी देश हे आफ्रिकेत योग्य न्याय मिळण्यासाठी मानवी महत्त्व देण्यास तयार नाहीत. हीच गोष्ट इतर देशासाठी खरी आहे. उदा. हैती आत्मसन्मान व दृढ विश्वास असूनही इतिहासात सर्वात अधिक दुर्व्यवहार आणि अपमान हैती जनतेबरोबर केला गेला.

८. पोप बेनेडिक्ट सोळावे यांनी अनेक वेळा निखून सांगितले आहे की, ‘ईश्वराबरोबर वैयक्तिक संबंध असणे हाच विश्वासाचा मुलाधार आहे.’ उदा. त्यांनी लिहिले आहे की, ख्रिस्ती होणं म्हणजे केवळ नैतिक निवड किंवा उच्च विचारांचा परिणाम नाही परंतु एखादी घटना अथवा व्यक्तिशी स्नेह याचा परिणाम आहे. जी जीवनाला नवे क्षितिज बहाल करून अचूक दिशा देते.

(Benedict XVI Deus Caritas est, Indroduction, No. 1)

९. भय, शंका आणि विश्वास ह्यांच्यामध्ये जो अंतर्मनात संघर्ष उद्भवतो तो शुद्ध करण्याची नितांत गरज आहे. आपलं मन या संघर्षात सहभागी होते हे शिकण्यात स्वारस्य नाही. याच कारणास्तव आज अनेक युवक ख्रिस्तसभेच्या परंपरेकडून सल्ला घेवू पाहत नाहीत. विश्वास व श्रद्धेला प्रेरणा देण्यासाठी व्यक्तिगत सहभाग आणि दृढ निश्चय असणे अनिवार्य आहे.

संपूर्ण बायबल आपणास या विश्वासाच्या मार्गावर घेऊन जाते. जिथे आपला परमेश्वर आपल्याबरोबर पूर्णपणे पारदर्शक राहून आपल्याबरोबर आपल्याच भाषेत संवाद साधतो.

ख्रिस्ती विश्वासाची वैशिष्ट्ये कोणती?

विश्वास, येशूसह आपला जिवंत घनिष्ट संबंध असणे याचा आपण कधीही शेवट करू शकत नाही.

एकात्मतेचा प्रभू:

आपण सारेजण सत्याच्या शोधार्थ भ्रमण करणारे प्रवासी आहोत. परमेश्वरावर विश्वास ठेवला म्हणजे पूर्णपणे सत्य आत्मसात केले असे नाही तर परमेश्वराला जो सत्याचा मार्ग अपेक्षित आहे; तो आपण धारण करणे आवश्यक आहे. तोच मार्ग आपणास सत्याकडे घेऊन जाईल. येशू ख्रिस्ताने आपल्या जीवनात जो सत्याचा प्रकाश संचारून घेतला आहे तो प्रकाश नेहमी ‘नित्य नवा’ राहिल. असे प्रकाशमय पवित्र ख्रिस्ताचे जीवन ख्रिस्ताला मानवी जीवन जगण्यास प्रेरणादायी ठरेल. ईश्वराने स्वतःला मानव रूपात अभिव्यक्त करून मानवी विश्वास वृद्धिंगत केला. मानवजातीत हा विश्वास दृढ केला तेव्हापासून विश्वासाला तडा जाणार नाही व मानवजात स्वतःला निराश करू शकणार नाही.

ख्रिस्ताने क्रूरतेचा मृत्यू स्वीकारला. ह्या क्रूरतेचे उत्तर त्यांनी क्रूरतेने न देता जिथे घृणा, क्लेश होते तेथे ईश्वरी प्रेमाची बरसात केली. क्रुसावर त्याने दैववाद, निष्क्रियता अमान्य केली. अर्थहीन व बुद्धीहिन वेदना असूनही त्याने प्रेम केले. ख्रिस्ताचा विश्वास होता की, परमेश्वर हा सैतानापेक्षा महान आहे व मृत्यू हा शेवट नाही म्हणून क्लेश भोगलेला क्रूस प्रेमाचे प्रतिक बनला.

ईश्वराने ख्रिस्ताला पुनर्जिवित केले. ख्रिस्त प्रत्येक दिवशी आम्हाबरोबर वास्तव्य करून आपणास पवित्र आत्मा बहाल करून परमेश्वरी इच्छेचे जीवन जगण्यास सहाय्य करीत आहे.

आपल्या विश्वासाचा केंद्रबिंदू पुनर्जिवित ख्रिस्त आहे. ज्याचे प्रेम आपल्याबरोबर आहे व तो आपल्यामध्ये जिवंत आहे. ख्रिस्ताच्या जीवनावर लक्ष केंद्रित करून आपण आपलं अस्तित्व ओळखलं पाहिजे. प्रार्थनेच्या वेळी ख्रिस्ताच्या प्रकाशाकडे लक्ष केंद्रित केले की, तो प्रकाश आपल्यामध्ये संचारतो. ईश्वरी रहस्य आपले रहस्य बनतात. आपल्या मनात भय, आंतरविरोधी भावना असतात परंतु ख्रिस्त पवित्र आत्म्याद्वारे आपल्यामध्ये प्रवेश करतो. तेव्हा तो प्रकाश आपल्या चिंता, दुःख व भय दूर करून मनातील अंधःकाराचे उच्चाटन करून मन प्रकाशमय करतो. प्रार्थना आपणास ईश्वराजवळ आणि एका चांगल्या जगतात घेऊन जाते.

मरिया मागदालेनाप्रमाणे जर कोणी पुनरुत्थित ख्रिस्ताला पास्काच्या सकाळी पाहिले तर ती सुवार्ता अवतीभवती पसरविण्यासाठी आपणास पाचारण केले आहे. ख्रिस्तसभेची सुवार्ता साऱ्या विश्वभर, साऱ्या भाषांतून, साऱ्या राष्ट्रांत आणि सर्व स्त्री-पुरुषात तथा लहानांना साक्ष देते की, 'हे ख्रिस्ताचे शरीर आहे व ते पवित्र आत्म्याद्वारे प्रमाणित आहे. हीच ईश्वरी एकात्मता आम्हामध्ये स्थिरावते. जेव्हा ख्रिस्तसभा सातत्याने ऐकते तेव्हा आपणास आरोग्य प्राप्त होते. आपल्यात एकजूट निर्माण करते. ती प्रकाशमय बनते. जी एका प्रेमाची दृढता, दयाळूपणा, सांत्वन व पुनरुत्थित ख्रिस्ताचे निर्माण प्रतिबिंब दाखवते. ख्रिस्तसभा रक्षात्मक नाही परंतु शुद्धतेपासून मुक्त आहे. विश्वासाला मानवाच्या हृदयात चमकत ठेवते.

१०. "सर्व मानवापासून स्वतंत्र होऊनही मी मला सर्वांचा दास बनवून घेतले आहे". पौलाच्या कथनावर टिप्पणी करताना मार्टिन ल्यूथरने लिहिले, 'ख्रिस्ती मानव स्वतंत्र आहे, सर्व गोष्टींचा मालक आहे. तो कुणाच्याही अधिन नाही.

ख्रिस्ती आज्ञेनुसार तो एक परिपूर्ण सेवक असून सर्वांच्या अधिन आहे.

('Luther, The Freedom of a Christian')

११. येशू एक महान तपस्वी नव्हते. त्यांनी अनेकांना बरे करून अनेक चमत्कारिक कार्य केले परंतु ज्या क्षणी ते सिद्ध करू शकले असते की, त्यांना परमेश्वर पित्याने पाठवले आहे परंतु क्रुसावर त्यांचे मौन होते. दुःख सहनात सहभागी झालेल्या प्रत्येकास या मौनाचा अर्थ उलगडतो. ते त्यांच्या दुःख सहनात सहभागी झाले होते. शिष्यांना हे समजून घेणे खूप कठीण होते की, येशू गरीब ईश्वर आहे. त्यांनी कदाचित अशी आशा पल्लंघित केली असावी की, येशू तत्कालीन सामाजिक व राजनैतिक परिस्थितीला बदलू शकतील. ते हे जाणत नव्हते की, येशू वाईटाला मुळापासून उखडून करण्यासाठी आले.

१२. "जेव्हा त्यांना अपशब्द उच्चारले गेले तेव्हा अपशब्द वापरून त्यांनी प्रत्युत्तर केले नाही आणि जेव्हा त्यांना त्रास दिला गेला तेव्हा त्यांनी धमकी दिली नाही. त्यांनी स्वतःला जो न्यायपूर्वक विचार करतो त्याच्यावर सोपवलं" (पेत्र २:२३).

१३. जेव्हा आपण निर्दोष असलेल्यांच्या दुःखांचा सामना करतो तेव्हा नुकसान सोसावे लागते. एक प्रश्न, एक सवाल जो आपल्या हृदयाला भेडसावतो. मानवी इतिहासात गुंजत राहतो तो हा की 'ईश्वर कुठे आहे?' आपणाजवळ याचं कोणतही तयार उत्तर नाही परंतु आपण स्वतःला ख्रिस्ताला समर्पित करू शकतो. ज्याने मृत्यूवर विजय मिळवला आणि जो दुःखात आपल्यासोबत आहे.

पृथ्वीचे मीठ बनण्याचा प्रयत्न :

एकात्मतेचा ईश्वर ख्रिस्ती लोकांना विभक्त करून एका वेगळ्या समाजाची स्थापना करण्यास आले नसून त्यांना विश्वास आणि शांतीच्या खमीराप्रमाणे मनुष्याची सेवा करण्यास त्यास पाठविले आहे.

ख्रिस्ती जनतेत दृश्य एकात्मता हा हेतू नाही परंतु मनुष्य जातीमध्ये 'तुम्ही या पुण्यभूमीचे मीठ आहात' याचं एक प्रतिक आहे.

आपला क्रूस व पुनरुत्थानाद्वारे ख्रिस्ताने सर्व मानवजातीत एका नव्या एकात्मतेची स्थापना केली आहे. ख्रिस्तामध्ये मानवाच्या भिन्नभिन्न गटाचे विभाजन संपुष्टात आले आहे. आपण सारे एका कुटुंबाचे घटक आहोत. ईश्वराशी संगनमत होण्याआधी मानवा-मानवामध्ये मिळून मिसळून राहणे आवश्यक आहे.

परंतु 'मीठाने' आपला खारटपणा सोडला तर. . .

याचाच अर्थ हा की, ख्रिस्ती लोक बऱ्याचदा ख्रिस्ताचा संदेश दृष्टिआड करतात. जर आपण विभक्त असू तर शांतीची प्राप्ती कशी करू शकतो?

आज आपण इतिहासाच्या अशा वळणावर उभे आहोत जिथे प्रेम आणि शांती पुनर्जिवीत करावयाची आहे. आपणास जे शक्य आहे ते करून गैरसमज दूर करून आपले वास्तविक रूप प्रकाशित होऊ शकेल.

कुठलाही आरोप करण्यापूर्वी त्याच्यासारखा आपला विश्वास जर दृढ नसेल तर आपल्या हृदयातून प्रांजळपणाचा शोध घेताना त्याच्याबरोबर आपला प्रवास घडू शकेल काय? नवीन एकात्मता स्थापण्यास आणि विश्वासू मार्ग खुले करण्याच्या प्रयत्नात अनेक समस्या 'आ' वासून उभ्या राहतील. अगदी शेवटपर्यंत... कधी हार पत्करावी लागेल. आमचा पराभव होईल तेव्हा आपली भूमिका काय असेल? आपली ही जबाबदारी नाही का की, जे आपणास वैयक्तिक वा सामुदायिक पातळीवर वेदना देतात, त्यांच्यावर अधिकाधिक प्रेम करावे.

१४. प्रार्थना, ईश्वराच्या प्रकाशाचे मनन-चिंतन सुद्धा एक श्रवण आहे. धर्मग्रंथाच्या माध्यमातून आपण हे समजतो की, ईश्वर आपल्याबरोबर संवाद साधतो आणि कधीकधी आम्ही प्रश्नही उपस्थित करतो. कधीकधी ख्रिस्त एखाद्या गरीबाच्या रूपात ज्यास आमच्या प्रेमाची गरज आहे त्यास प्रकट होऊन सांगतो, "पहा, मी दरवाज्यासमोर उभा राहून दार ठोठावत आहे" (योहान २०:११-१८).

१५ . ब्रदर रॉजरही अभिव्यक्ती आहे - (एकात्मतेचा प्रभू)

बर्लिनमधील एक इशशास्त्री (कपमजतपबी ठवदीवर्मीमतार) जेव्हा २१ वर्षीय तरुण होता तेव्हा समुदायाच्या रूपात 'ख्रिस्ताचे अस्तित्व' अशी अभिव्यक्ती घडली होती. त्याने लिहिले की, ख्रिस्ताच्या माध्यमातून मानवजात ईश्वराशी घनिष्ट संघटित झाली आहे.

१७. श्रवणीय धर्मसेवेला पुरुष व स्त्रियांच्या आधारे जे स्वतःला समर्पित करतात त्या सर्वांनी सर्वत्र कार्यान्वित झाले पाहिजे. असे अनेक आयोजक आहेत जे हे कार्य करताहेत.

किंबहुना सेवेचा अर्थ त्या सर्वांसाठी गृहित धरला आहे जे समाजाला अमानवीय कदन विरुद्ध दिशेला बहकतात आणि विश्वाच्या विभिन्न संस्कृती सर्व ऐतिहासिक काळासह जबाबदारी घेतली आहे.

खमीर जोपर्यंत पीठाजवळ आणले जात नाही तोपर्यंत आपला गुणधर्म दाखवू शकणार नाही आणि केवळ समीपच नव्हे तर पीठाबरोबर पूर्ण रूपाने मिसळून जात नाही तोपर्यंत त्याचं सामर्थ्य दिसून येत नाही.

येशूनं भाष्य केलं की, जेव्हा मी पृथ्वीवरून उठविला जाईन तेव्हा सर्व लोकांना माझ्याकडे आकर्षित करीन.' प्रेषित पॉलने सांगितले आहे आता ना कुणी यहुदी ना कुणी युनानी. ना कुणी दास ना कुणी स्वतंत्र. ना कुणी पुरुष ना कुणी स्त्री.

ख्रिस्ती ईश्वराची प्रजा आणि इतर लोकांत जी भिंत आहे त्याने दोघांस एकत्र केले आहे व मधली आडभिंत नेस्तनाभूत केली आहे त्यामुळे ईश्वर सर्वांना प्राप्त आहे. एकात्मतेचा केवळ एक परिवार या राष्ट्रपर्यंत मर्यादित ठेवू शकत नाही.

उदा. प्रश्नांची देवाणघेवाण

जसे - माझ्या जीवनाचा अर्थ काय?

माझ्या जीवनास कोण दिशा दाखवत आहे?

माझ्या अस्तित्वाचा उद्देश कोणता आहे?